

ขอต้อนรับผู้แสวงหาความรู้

﴿مرحبا بطالب العلم﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

ดร. อิสมาอีลตุตฟี จะปะกียา

แปลโดย : อุษมาน อิดรียัส

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿مرحبا بطالب العلم﴾

« باللغة التايلاندية »

د.إسماعيل لطفى جافاكيا فطاني

ترجمة: عثمان إدريس

مراجعة: صافي عثمان

2009 - 1430

islamhouse.com

ขอต้อนรับผู้แสวงหาความรู้

คำนำผู้เขียน

อัลหัมดุลิลลาฮฺ มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ เนื่องในโอกาสนี้ เราขอทูลขอต่อ พระองค์อัลลอฮ์ผู้ทรงรอบรู้และปรีชายิ่ง ซึ่งด้วยการอนุญาตและเห็นด้วยของพระองค์เท่านั้น ที่มีญลิลฮิลมี ณ วิทยาลัยอิสลาม ยะลา แห่งนี้ได้กำเนิดขึ้นในวันอาทิตย์ ที่ ๙ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๔๓๐ ตรงกับวันที่ ๑๙ เดือน กันยายน ค.ศ. ๑๙๘๘ ซึ่งเป็นผลอันประเสริฐจากการ ร่วมมือกันของสองมัชฌูลิส คือ มัชฌูลิสตะฟีกุฮฺ ฟิตดีน ณ ดารุลอิสลาหฺ ยะลา ของ ดร. ญิฮาด มุหัมมัด และมัชฌูลิส อัลอีมาน ณ ดารุลอีมาน ยะลา ของ ดร.อับดุลหะลีม อะหฺมัด พร้อมกับตอบ รับเสียงเรียกร้องและโครงการของชาวบ้านปารามิแดแห่งนี้และบริเวณใกล้เคียง ภายใต้การนำของ ท่านกำนัน หัจญี นาวัน กริยา และการช่วยเหลือของคณะผู้บริหารวิทยาลัยอิสลาม ยะลา ท่าน อูสตาทฺ หุเสน อับดุลเราะหฺมาน ดร.อะหฺมัด อุมร์ และคุณมัสลิน มุหัมมัด และพี่น้องคนอื่นๆ พร้อมกับขอพรให้ ฯพณฯ วันมุหัมมัดนอร์ มะทา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายกสภาบริหาร วิทยาลัยอิสลาม ยะลา และท่านหัจญีมุหัมมัด มุศฎอฟา ประธานคณะกรรมการมัชฌูลิสอิสลาม ประจำจังหวัดยะลา และผู้เป็นบิดา ท่านโตะครูหัจญี อับดุลเราะหฺมาน อับดุลละฎีฟ ที่ปรึกษา มัชฌูลิสฮิลมี ปัตตานี จงประสบแต่ความสถาวร - ขออัลลอฮ์ทรงตอบแทนความดีของท่าน เหล่านั้น

ฉันรู้สึกยินดีที่ได้เขียนหนังสือเล็กๆ แบบกระตั้นหันเล่มนี้ ซึ่งได้ให้ชื่อมันว่า “**มัหฺบัน บิฎอิลบิล ฮิลมี**” หมายความว่า **ฉันขอต้อนรับผู้แสวงหาวิชาความรู้** ซึ่งเป็นการชุบชีวิตแห่งสุน ณะศุการปฏิบัติภารกิจของท่านรศูลุลลอฮ์ คืออัลลิลลอฮ์ อะลยฮิ วะสลัลมิม ต่อบรรดาเศาะหาบะฮฺ ของท่าน ซึ่งเป็นผู้แสวงหาวิชาความรู้ในสมัยนั้น เพื่อเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ทำให้ความกระจ่าง เป็น คู่มือ และแรงผลักดันแก่บรรดาผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลามทุกคน ทั้งชายและหญิง คนแก่ชราและ หนุ่มสาว ผู้ที่มีความรู้และประชาชนธรรมดา และไม่ว่าเป็นการเรียนในห้องเรียน หรือในโรงเรียน หรือการเรียนแบบกลุ่มหะละเกาะฮฺ หรือมัชฌูลิสฮิลมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกมัชฌูลิสฮิลมีของ เราทุกคน เพื่อให้ได้รับความประเสริฐแห่งวิชาความรู้อันยิ่งใหญ่และสถานภาพของผู้แสวงหาวิชา ความรู้ที่สูงส่งทั้งบนโลกนี้และโลกอาคิเราะฮฺอย่างแท้จริง ขออัลลอฮ์ทรงดลใจและนำเราทุกคนสู่ หนทางที่เที่ยงตรง

ความบริสุทธิ์ใจในการจัดเตรียมหนังสือเล่มแรกสำหรับสารทางวิชาการนี้ของเรามีแต่อัลลอ ฮ์เพียงผู้เดียว พร้อมกับขออูอาห์ต่อพระองค์ทรงโปรดประทานความจำเริญและทรงทำให้ประโยชน์ ของมันครอบคลุมไปยังป่าวของพระองค์ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่น้องทั้งชายและหญิงที่มีใจรัก

วิชาความรู้อิสลามและให้เกียรติแก่ผู้แสวงหาวิชาความรู้ รวมถึงผู้ที่ชอบและฝึกฝนมััจญลิสอิลมี และเท็ดฆูนอุลามาอ์ อามีน ยาร์อบบัล อุลละมีน

ผู้หวังการอภัยโทษจากพระผู้ทรงสร้าง

อิสมาอิล ลุฎฟีฟ ฟาฏอนีย์

3/6/1420 ฮ.ศ.

13/9/1999 ค.ศ.

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونتوب إليه ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله اللهم صل وسلم وبارك على نبينا محمد وعلى آله وصحبه، أما بعد

พี่น้องชายและหญิง...

พี่น้องมุสลิมินและมุสลิมัตที่อัลลอฮ์ทรงเมตตา

และพี่น้องที่ถูกปกคลุมด้วยปีกของเหล่ามลาอิกะฮ์ของอัลลอฮ์ทุกท่าน...

ขอต้อนรับผู้แสวงหาวิชาความรู้... !

อัลหัมดุลิลลาฮฺ มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ซึ่งด้วยความโปรดปรานของพระองค์ทำให้การทำงานที่ตั้งใจทั้งหลายสำเร็จลุล่วง...

มาเกิดพี่น้อง เรามาร่วมกันสรรเสริญอัลลอฮ์ เพราะด้วยความโปรดปราน การเห็นชอบ และการอนุมัติของพระองค์เท่านั้นทำให้มััจญลิสอิลมี ณ วิทยาลัยอิสลาม ยะลา ของเราสามารถเริ่มต้นขึ้นได้ในเช้าวันอาทิตย์ที่ 9 กุมภาพันธ์ชานีฮะฮฺ ฮ.ศ. 1420 นี้ ด้วยจิตใจที่เปี่ยมด้วยศรัทธา(การสำรวจตนเองต่ออัลลอฮ์) อิคลาศ (ความสุจริตมั่นต่ออัลลอฮ์) และความสำนึกในภารกิจของการปฏิบัติตนตามแบบอย่าง(สุนนะฮ์)ของท่านรَسُولุลลอฮ์ที่วางอยู่บนรากฐานแห่งคำปฏิญาณตนที่ว่า

أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا رسول الله

“ฉันขอปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรแก่การกราบไหว้เคารพสักคีนอกจากอัลลอฮ์ และฉันขอปฏิญาณตนว่ามุหัมมัดนั้นเป็นศาสนทูต(รَسُول)ของอัลลอฮ์”

ข้าแต่อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงโปรดทำให้การงานใดๆ ที่พระองค์ทรงอนุมัติให้พวกเราได้ปฏิบัติในชีวิตของเรา เป็นการทำงานที่เกิดขึ้นเพียงเพื่ออ่อนน้อมรับคำบัญชาของพระองค์ มีความบริสุทธิ์ใจในการเชื่อฟังพระองค์ และปฏิบัติตามสุนนะฮฺนบีของพระองค์ หวังในความช่วยเหลือของพระองค์ มอบหมายงานทุกสิ่งเพียงแก่พระองค์ แสวงหาความเมตตาและความโปรดปรานจากพระองค์เท่านั้น อามีน ยา ร็อบบัล อาละมีน

มาเถิดพี่น้อง...เรามาร่วมกันวิงวอนขอต่ออัลลอฮฺให้พระองค์ทรงขจัดซีริก(การตั้งภาคีต่อพระองค์) และความรู้สึกล้อฮัดทุกรูปแบบให้พ้นออกไปจากจิตใจของเราทั้งหลายด้วยคำดูอาห์(คำวิงวอน) ที่ท่าน นบีมุหัมมัด(ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ของเราได้เคยสอนไว้

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ، وَدَسْتَعْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُهُ

(คำอ่าน อัลลอฮุมมะ อินนา นะอูซุบิกะ, มิน อัน นุชริกะ บิกะ ชัยอัน นะอุลละมุฮฺ, วะ ดัสตัจฟิรุกะ ลิม่า ลา นะอุลละมุฮฺ)

ความว่า “โอ้อัลลอฮฺ! แท้จริงเราขอความคุ้มครองต่อพระองค์ให้พ้นจากการตั้งภาคี/การล้อฮัดกับพระองค์ในสิ่งที่เรารู้ และเราขออภัยโทษต่อพระองค์ในสิ่งที่เราไม่รู้”¹

มาเถิดพี่น้อง! เรามาร่วมกันวิงวอนต่ออัลลอฮฺให้พระองค์ได้โปรดประทานความรู้ที่มีความบะเราะกะฮฺ(ความจำเริญ) ด้วยดูอาห์ที่อัลลอฮฺและท่านรَسُول (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ของพระองค์ได้สอนว่า

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

(คำอ่าน ร็อบบิ ซิดนีย์ อิลมา)

ความว่า “ข้าแต่พระเจ้าผู้อภิบาลของข้า ! โปรดเพิ่มพูนความรู้แก่ข้าด้วยเถิด”²

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ

¹ หะสัน : บันทึกลงโดยอะหมัด 4/403, อัญญาะบะรอญีย์ ใน อัลกะบีร์ และอัลเอาสฎฺ ข้างจาก มัจญ์มะอฺฮฺชะวาอิด 10/223 – (ดู เศาะหิหฺอัตตอริฆีบ วัตตัจลีบ ของอัลบานีญ์ 1/121) และความหมายโดยสมนุรณฺของหะดีษนี้คือ อับนุมุสา กล่าวว่า “วันหนึ่งท่านรَسُولุลลอฮฺได้กล่าวคุฏบะฮฺแก่พวกเราว่า “พวกเจ้าจงเกรงกลัวและระวังจากการตั้งภาคี/การล้อฮัด เพราะแท้จริงแล้วมันเป็นสิ่งที่เล็กยิ่งกว่าขามดตำเล็กๆ ที่เดินอยู่ในยามค่ำคืนที่มีมืดมิด (หมายความว่ายากยิ่งที่จะรู้สึกตัว) ดังนั้นเศาะหะบะฮฺท่านหนึ่งจึงได้กล่าวแก่ท่านรَسُولว่า : โอ้อ่าน รَسُول! เราจะเกรงกลัวและระวังจากการลุ่มหลงของมันได้อย่างไรในขณะที่มันเป็นสิ่งที่เล็กยิ่งกว่าขามดตำที่เดินอยู่ในยามค่ำคืนที่มีมืดมิด ? ท่านจึงตอบว่า “จงขอดูอาห์ด้วยคำดูอาห์ [โอ้อัลลอฮฺ ! แท้จริงเรา...”]

² สูเราะฮฺ ฮุญญุฮฺ/114

(คำอ่าน ร็อบบิ ฮับลี้ हुग्มา, วะ อัลหิกนี บิศคอลลีฮีน)

ความว่า “ข้าแต่พระผู้อภิบาลของข้า! โปรดประทานวิทยปัญญาแก่ข้า และโปรดให้ข้ารวมอยู่ในหมู่กัลยาณชนผู้ศอลิห์ด้วยเถิด”³

اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي

(คำอ่าน อัลลอลฮุมมันน์ ฟะอูนี บิมา อัลลัมตะนี วะ อัลลิมนี มา ยันฟะอูนี)

ความว่า “โอ้อัลลอลฮุ! โปรดให้ความรู้ที่พระองค์ได้ทรงสอนสั่ง เกิดประโยชน์ต่อข้า และโปรดทรงสอนข้าในความรู้ที่ยังประโยชน์ต่อข้าด้วยเถิด”⁴

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا

(คำอ่าน อัลลอลฮุมมะ อินนี อะอูซุบิกะ มิน อิลมิน ลา ยันฟะอู, วะ มิน ก็อลบีน ลา ยักชะอะอู, วะ มิน นัฟซึน ลา ตัจบะอะอู, วะ มิน ตะอูวะติน ลา อูสตะญาบ ละ ฮา)

ความว่า “โอ้อัลลอลฮุ! แท้จริงข้าขอความคุ้มครองต่อพระองค์ให้พ้นจากวิชาความรู้ที่ไม่ยังประโยชน์ จากหัวใจที่ไม่มีสมาธิมั่น จากอารมณ์ที่ไม่รู้จักอิ่ม และจากการวิงวอนที่ไม่ถูกตอบรับ(จากพระองค์)”⁵

ขอต่ออันรับผู้แสวงหาความรู้ ...

อิสลามได้ให้ความเคารพและกล่าวแสดงความยินดีต่อผู้แสวงหาวิชาความรู้ที่ยังประโยชน์ อยู่ตลอดเวลา

عن صفوان بن عسال المرادي رضي الله عنه قال : أتيت النبي صلى الله عليه وسلم وهو في المسجد متكئ على برد له أحمر، فقلت له : يا رسول الله، إني جئت أطلب العلم. فقال : «مرحبا بطلب العلم، إن طالب العلم تحفه الملائكة بأجنحتها، ثم يركب بعضهم بعضا حتى يبلغوا السماء الدنيا من محبتهم لما يطلب»

ความว่า จากศ็อฟวาน บิน อัลสาล อัลมูรอดียฺ (เราะะฎิยัลลอลฮุ อันฮุ) เล่าว่า : ฉันได้เข้าพบท่านนบี (ศ็อลลัลลอลฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ในมัสยิด ในขณะที่ท่าน

³ สุเราะฮฺ อีซฮฺอะรอธ/83

⁴ ญะอะอีฟ : บันทีกโดย ฮัตติรมิซียฺ หมายเลข 3593 (ดู ญะอะอีฟ อัลญะอะอีฟ หมายเลข 1183)

⁵ เศาะฮีหฺ : บันทีกโดยมุสลิม หมายเลข 2722, อันนะสาอียฺ หมายเลข 5443, ฮัตติรมิซียฺ หมายเลข 3495

กำลังนอนฟังอยู่บนผ้าห่มสีแดงของท่าน แล้วฉันพูดกับท่านว่า “โอ้ท่านรศูล!
แท้จริงฉันมา(หาท่าน)เพื่อจะแสวงหาวิชาความรู้” ดังนั้นท่านจึงกล่าวกับฉันว่า
“ขอต้อนรับผู้แสวงหาวิชาความรู้ แท้จริงปีกของบรรดามลาอิกะฮ์จะกางออก
และปกคลุมผู้แสวงหาวิชาความรู้ แล้วพวกเขาจะทับซ้อนกันขึ้นจนสูงระฟ้า
ของโลก เพราะพวกเขาชอบในความรู้ที่เขากำลังแสวงหา”⁶

มาซาอัลลอฮฺ! ผู้ใดอีกเล่าที่จะประเสริฐไปกว่าผู้แสวงหาความรู้ที่ท่านรศูล (คืออัลลลอฮฺ
อัลยฮิ วะสัลลัม) กล่าวต้อนรับด้วยความยินดี อีกทั้งถูกปกคลุมด้วยปีกของบรรดามลาอิกะฮ์ที่ซ้อน
กันเป็นชั้นๆ จนสูงระฟ้า ...!

ท่านรศูลไม่เพียงแต่ยกย่องผู้แสวงหาวิชาความรู้แต่เพียงผู้เดียว แต่ท่านยังได้สั่งเสียให้
เหล่าเศาะหาบะฮ์ของท่านและชนรุ่นหลังจากท่านเหล่านั้น ทำการยกย่อง ให้เกียรติ และเชิดชู
บรรดาผู้แสวงหาความรู้อิสลามอีกด้วย

عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وسلم
قال : «سيأتيكم أقوام يطلبون العلم، فإذا رأيتوهم فقولوا : مرحبا
بوصية رسول الله صلى الله عليه وسلم وأفتوهم - وفي رواية: وأقنوهم
« -

ความว่า จาก อบู สะอีด อัลคุดรี (เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ) เล่าว่า : ท่านนบี
(คืออัลลลอฮฺ อัลยฮิ วะสัลลัม) ได้กล่าวว่า “(ต่อไป)จะมีหมู่ชนหลากหลายกลุ่มมาหา
พวกท่านเพื่อแสวงหาวิชาความรู้ ดังนั้นเมื่อพวกท่านพบเห็นพวกเขา ก็จง
กล่าวว่า : “ขอต้อนรับพวกท่านด้วยคำสั่งเสียของท่านรศูลลลอฮฺ (คืออัลลลอฮฺ
อัลยฮิ วะสัลลัม) และจงให้คำชี้ขาด(ตัดสินปัญหา)แก่พวกเขา” ในอีกรายงาน
หนึ่งระบุว่า “จงสอนพวกเขา หรือทำให้พวกเขาพึงพอใจ และจงให้ความ
ช่วยเหลือแก่พวกเขาในด้านการอบรมพร้อมทั้งสิ่งจำเป็นอื่นๆสำหรับพวกเขา”⁷

ด้วยเหตุนี้ทำให้ทุกครั้งที่มีนักศึกษาหรือผู้แสวงหาวิชาความรู้มาหาท่าน อบูสะอีดจะกล่าว
ต้อนรับว่า “ขอต้อนรับการมาเยือนของพวกท่านด้วยคำสั่งเสียของท่านรศูล (คืออัลลลอฮฺ อัลยฮิ
วะสัลลัม) เพราะท่านรศูลได้สั่งเสียพวกเราให้ยกย่องและให้เกียรติพวกท่าน”⁸

⁶ หะสัน : บันทึกโดยอะหมัด 4/239, อัลญะมาอะฮ์เศาะอีดียะฮ์ อัลอะษะบียะฮ์ 8/64, อิบน์ฮิบบาน หมายเลข 85,1322, หากิม 1/100
และกล่าวว่า เศาะหีหฺ และอัซซะฮะบียะฮ์ก็เห็นด้วย (ดู เศาะหีหฺ อัลดัจรีบ วัตตัจรียะฮ์ 1/139)

⁷ หะสัน : บันทึกโดย อัตติรมิซียฺ หมายเลข 2651, อิบน์มาญะฮ์ หมายเลข 247 (ดู เศาะหีหฺ อัลญะมาอะฮ์ หมายเลข 3545)

⁸ เศาะหีหฺ : บันทึกโดย อัลหากิม 1/180 (ดู สิลลีละฮ์ เศาะหีหะฮ์ หมายเลข 280)

เช่นเดียวกับอบู ดัรดาห์ (เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ) ยามใดที่ท่านพบเห็นผู้แสวงหาวิชาความรู้ อิสลาม ท่านจะกล่าวว่า “ขอต้อนรับบรรดาผู้แสวงหาวิชาความรู้” พร้อมกับกล่าวว่า “แท้จริงท่าน รศูล (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ได้สั่งเสียพวกเราให้ดูแลพวกท่านทั้งหลาย”⁹

นั่นคือท่าทีของบรรดาเศาะหาบะฮฺ (เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุม) และเหล่า อัศสะลัฟ อัศศอลิหฺ (เราะหิมะฮุมลลอฮุ) ที่มีต่อผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลาม ซึ่งต่างยกย่อง ให้เกียรติ ให้ความช่วยเหลือ และมีวาทะกรรมที่สุภาพและอ่อนโยนต่อพวกเขา เพราะน้อมรับคำสั่งเสียของท่านรศูล (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ให้ยกย่องและให้เกียรติแก่พวกเขา ไม่ใช่เหยียดหยามดูหมิ่น หรือปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างหยาบคายและแข็งกระด้าง

โอ้ผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลาม ท่านจงสุขใจเถิด...

ทำไมผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลามถึงมีสถานภาพที่สูงส่งเพียงนั้นในทัศนะของท่านรศูล (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ! เหตุผลก็เพราะว่า สารัตถะแห่งการแสวงหาความรู้อิสลามที่แท้จริงนั้น คือการแสวงหาอะหฺยู (จิวนิรม์) ของอัลลอฮฺ แสวงหาศาสนาของอัลลอฮฺ แสวงหาแสงสว่างและวิทย์ปัญญาจากอัลลอฮฺ แสวงหาสุนนะฮฺของท่านรศูลลลอฮุ แสวงหาสัจธรรมของอัลลอฮฺ ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการแสวงหาความพึงพระทัยของอัลลอฮฺ และสวนสวรรค์ของพระองค์ ดังนั้นจึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า การแสวงหาสิ่งต่างๆ ดังกล่าวเป็นการแสวงหาที่มีเกียรติและมีคุณค่ามากมายเพียงใด...

เกียรติและคุณค่าของการแสวงหาความรู้

1. มัจญ์ลิสอิลมี คือสวนแห่งสวรรค์

อิสลามส่งเสริมให้มีการจัดมัจญ์ลิสอิลมี(สถานที่ให้การอบรมสั่งสอนหรือให้การศึกษ) ขึ้นพร้อมทั้งกำชับให้ทุกคนมีส่วนร่วมหรือเป็นสมาชิกที่เคร่งครัด

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : «إذا مررتم برياض الجنة فارتعوا». قالوا: يا رسول الله، وما رياض الجنة؟ قال : «مجالس العلم».

ความว่า อิบน์ อับบาส เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ เล่าว่า ท่านรศูลลลอฮุ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ได้กล่าวว่า “เมื่อพวกท่านเดินผ่านยังสวนของสวรรค์ พวกเจ้าจงนั่งลงเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากมัน” บรรดาเศาะหาบะฮฺถามว่า “โอ้

⁹ ญะฮิฟ : บันทึกโดย อัลดะเราะฎิยีนีย์ 1/99 ด้วยสายรายงานที่ขาดตอน เพราะอามิร บิน อิบรอฮีม (เสียชีวิตปี 210 ฮ.ศ.) ไม่ทันพบกับอบูดัรดาห์

ท่านรศุลลอลฮฺ ! อะไรคือบรรดาสวนของสวรรค์ ?” ท่านตอบว่า “มะญาลิ
สุลฮิลมี (ที่ชุมนุมเพื่อการหาความรู้)”¹⁰

หะดีษข้างต้นชี้ให้เห็นว่า มัจญลิสฮิลมีทั้งหลายถูกเปรียบเทียบกับเหล่าสวนแห่งสวรรค์
เพราะเป็นสถานที่ที่เปี่ยมด้วยคุณประโยชน์ ส่วนความรู้ในที่นี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอาน
ความรู้เกี่ยวกับสุนนะฮฺ และแขนงสาขาต่างๆ ที่แตกออกจากทั้งสอง ตามความเข้าใจของบรรดา
สะลัฟ ศอilih อื่นประกอบด้วยความรู้ที่ว่าด้วยด้านอิบาดะฮฺ (ศาสตร์ที่ว่าด้วยศาสนบัญญัติ) และ
ความรู้ที่ว่าด้วยคิลาฟะฮฺ (ศาสตร์ที่ว่าด้วยการปกครองและการพัฒนา) เพราะความรู้เหล่านี้มักพา
ผู้แสวงหาสู่หนทางแห่งสวนสวรรค์ของอัลลฮฺเสมอ

ท่านลองสดับฟังและพิจารณาคำตักเตือนของลูกมาน อัลหะกีม แก่ลูกของท่านต่อไปนี้

يا بني، عليك بمجالسة العلماء واسمع كلام الحكماء، فإن الله ليحيي

القلب الميت بنور الحكمة كما يحيي الأرض الميتة بوابل المطر

ความว่า “ลูกเอ๋ย ! เจ้าจงนั่งร่วม(คลุกคลี)กับบรรดาอูลมะฮฺ(ผู้รู้) จงรับฟัง
คำพูดของบรรดานักปราชญ์ เพราะแท้จริงอัลลฮฺจะทรงชุบจิตใจที่ตายแล้วให้
ฟื้นขึ้นมาด้วยแสงสว่างแห่งวิทยปัญญา(หิกมะฮฺ) เจกเช่นที่พระองค์ได้ทรงชุบ
แผ่นดินที่ตายแล้ว(แห้งแล้ง) ให้กลับมีชีวิตขึ้นมาด้วยน้ำฝนที่มากมาย”¹¹

นั่นคือมัจญลิสฮิลมี อันเป็นสถานที่อบรมหรือรับการศึกษาที่ประเสริฐที่สุด

อับดุลลฮฺ บิน มัสฮูด เราะะฎียัลลฮฺ อับฮฺ กล่าววว่า

(نعم المجلس مجلس ينشر فيه الحكمة وترجي فيه الرحمة)

ความว่า “มัจญลิสที่ประเสริฐที่สุดคือมัจญลิสที่เป็นแหล่งเผยแผ่วิทยปัญญา
และเป็นทีคาดหวังว่าจะได้รับความเมตตา(จากอัลลฮฺ)”¹²

นั่นคือสาร์ตละและความประเสริฐของมัจญลิสฮิลมีในทัศนะของอัลลฮฺและรสูลของ
พระองค์ (ศ็อลลัลลฮฺ อลัยฮิ วะสลัลม) และดังกล่าวนี้อคือการกระตุ้นและส่งเสริมของอิสลาม
เพื่อให้มีการนั่งร่วมหรืออยู่ใกล้ชิดและคลุกคลีกับบรรดาอูลมะฮฺ(เพื่อตักตวงเอาวิชาความรู้
อิสลามจากท่านเหล่านั้น) ทั้งนี้เพราะมัจลิสฮิลมีที่ถูกนำไปเปรียบเทียบกับสวนของสวรรค์นั้น
แท้จริงแล้วก็คือ “การนั่งร่วมและคลุกคลีกับบรรดาอูลมะฮฺ” นั่นเอง อันเป็นแหล่งแสงสว่างแห่ง

¹⁰ ฎะฮะบีย : บันทึกโดย ฎะฮะบะรอนีย ในอัลกะบิร หมายเลข 11158 (ดู ฎะฮะบีย อัลญามิฮ หมายเลข 698)

¹¹ ฎะฮะบีย ญิดตัน : บันทึกโดย ฎะฮะบะรอนีย ใน อัลกะบิร หมายเลข 9810, อัลบะซุซาร หมายเลข 237, อิบดุล มุบาริก ใน อัลซุซุด หมายเลข 1387 (ดู อัลตัรซีบ วัตตัรฮิบ 1:112)

¹² หะสัน : บันทึกโดย อัลดารีมี 1:87

วิทย์ปัญญา ที่อัลลอฮฺทรงใช้มันชุบจิตใจที่ตายแล้วให้ฟื้นและกลับมีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ดังที่อัลลอฮฺทรงเปรียบเทียบกับสายฝนที่พระองค์ทรงใช้ชุบแผ่นดินที่ตาย(แห้งแล้ง)ให้กลับมีชีวิต เพราะทั้งสองต่างมาจากอัลลอฮฺ กล่าวคือ ความรู้ของบรรดาอูละมาอ์มาจากการประทานของอัลลอฮฺ เช่นเดียวกับน้ำฝนที่มาจากการประทานลงมาของอัลลอฮฺ ทั้งสองอย่างต่างเป็นปัจจัยที่อัลลอฮฺทรงใช้ชุบชีวิตสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้กลับฟื้นขึ้นมา

ความรู้ที่ถูกเปรียบเทียบกับน้ำฝนคือความรู้แห่งวะหฺยู เพราะทั้งน้ำฝนและวะหฺยูต่างถูกประทานลงมาจากอัลลอฮฺ ไม่ใช่ความรู้ที่เหลวไหลไร้สาระหรือความรู้ที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งสติปัญญาของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่มาจากสติปัญญาของมนุษย์ผู้ปฏิเสธอัลลอฮฺ เพราะแท้จริงแล้วความรู้ที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งวะหฺยูของอัลลอฮฺ - ไม่ว่าจะป็นอัลกุรอานหรือสุนนะฮฺ - นั้นมักจะชุบจิตใจและกระตุ้นให้ลุกขึ้นมาปฏิบัติภารกิจต่อไป

2. ความรู้คือแสงสว่างและศาสนาของอัลลอฮฺ

อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿نُورٌ عَلَىٰ نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ﴾ (النور: ๓๕)

ความว่า “แสงซ้อนบนแสง อัลลอฮฺทรงนำทางผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์สู่แสงสว่างของพระองค์”¹³

“แสงสว่าง” ในที่นี้หมายถึง แสงสว่างแห่งอัลกุรอาน แสงสว่างแห่งอีมานของผู้ศรัทธาแต่ละคน หรือแสงสว่างแห่งอีมานและการอิบาดะฮฺ(การเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ) ของผู้ศรัทธาแต่ละคน ทั้งหมดนั้นวางอยู่บนฐานแห่งความรู้จากอัลลอฮฺ และนั่นคือศาสนาแห่งอัลลอฮฺ¹⁴

ท่านรศูล(ศ็อลลัลลอฮฺ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า

«... لأن العلم حياة القلوب من الجهل ومصايح الأبصار من الظلم »

ความว่า “... เพราะแท้จริงความรู้เป็นสิ่งที่ชุบจิตใจให้ฟื้นจากสิ่งที่โง่เขลา และเป็นดวงประทีปส่องดวงจิตให้ฟื้นจากความอธรรมและความมืดของชีวิต”¹⁵

ท่านอิมามมาลิกกล่าวว่า

(العلم الحكمة ونور يهدي الله به من يشاء وليس بكثرة المسائل)

¹³ สูเราะฮฺ อันนูร 35

¹⁴ ดู ซาอูดละฮฺ ของ อิบน์ญะอ์มาน 6:45 และ ตัฟซีร์ อิบน์ญะอ์มาน 3:320

¹⁵ ญะอ์มาน : บันทึกโดย อิบน์อับดุลบัจร ในญะอ์มานอูลละฮฺ อิลลิมิ หน้า 54-55 ท่านกล่าวว่า “มันเป็นหะดีษที่มีความหมายที่ดี แต่สายรายงานของมันอ่อน”

ความว่า “ความรู้คือวิทย์ปัญญาและแสงสว่างที่อัลลอฮ์ทรงให้นำทางผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์ ไม่ใช่การแก้ปัญหาอันมากมาย”¹⁶

ท่านมุหัมมัด บิน สิริน กล่าวว่า

(إن هذا العلم دين، فانظروا عمن تأخذون دينكم)

ความว่า “แท้จริงความรู้นี่คือศาสนา ดังนั้นพวกท่านทั้งหลายจงพิจารณาดูว่าพวกท่านรับเอาศาสนาของพวกท่านมาจากผู้ใด”¹⁷

3. การแสวงหาวิชาความรู้เป็นหนทางสู่สวรรค์

หากท่านรศูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ถือว่ามีเจตจำนงอันเป็นสวณของสวรรค์ และถือว่าความรู้เป็นศาสนาและแสงสว่างแล้ว ดังนั้นมันจึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องอย่างยิ่งกับกับวณะของท่านที่บอกว่า ความพยายามในการแสวงหาความรู้นั้นเป็นเหตุทำให้อัลลอฮ์อำนวยความสะดวกแก่เขาสู่หนทางแห่งสวณสวรรค์

ท่านอบูฮุร็อยเราะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ เล่าว่า ท่านรศูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า

« ... ومن سلك طريقا يلتمس فيه علما سهل الله له به طريقا إلى

الجنة »

ความว่า “... และผู้ใดที่เดินทางอยู่บนเส้นทางหนึ่งเพื่อแสวงหาวิชาความรู้ แน่ นอนอัลลอฮ์จะทรงทำให้เส้นทางสู่สวณสวรรค์เป็นสิ่งที่สะดวกสำหรับเขา”¹⁸

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า “วิชาความรู้” ที่กล่าวถึงในที่นี้ หมายถึงวิชาความรู้ศาสนาที่ทำให้มนุษย์สามารถรู้จักอัลลอฮ์ อีกทั้งสามารถยืนยันในเอกภาพของพระองค์ และเข้าใจในคำสอนของพระองค์

๔. ได้รับความเมตตา ความสงบ และการเทิดทูนยกย่องจากอัลลอฮ์ผู้ทรงบริสุทธิ์และสูงส่ง

ผู้แสวงหาความรู้อิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ใช้มีสยิดเป็นแหล่งเพื่อแสวงหาความรู้ เขาจะได้รับความสงบทางจิตใจและถูกปกคลุมด้วยความเมตตาจากอัลลอฮ์ และพระองค์จะกล่าวขานถึงเขาตลอดเวลาด้วยคำกล่าวที่เทิดทูนและยกย่อง ดังปรากฏในหะดีษความว่า

¹⁶ ซัรหุสสุนนะฮ์ ของ อัล บะฆะวะวี 1:284

¹⁷ มุก็อดดิมะฮ์ เศาะฮีหุสลิม 1:14

¹⁸ เศาะฮีหุ : บันทีกโดยมุสลิม หมายเลข 2699, ออบูดาวูด หมายเลข 4946, อัตติรมิซีย์ หมายเลข 2646 และอิบนุมาญะฮ์ หมายเลข 225

อนูสุรียเราะฮะฮฺ เราะอะฎียัลลอฮฺ อันสุ เล่าว่า ท่านรศูลุลลอฮฺ (ศ็อลลัลลอฮฺ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่

« ... وما اجتمع قوم في بيت من بيوت الله، يتلون كتاب الله، ويتدارسونه بينهم؛ إلا حفتهم الملائكة، ونزلت عليهم السكينة، وغشيتهم الرحمة، وذكرهم فيمن عنده، ومن أبطأ به عمله لم يسرع به نسبه »

ความว่า “... และกลุ่มใดก็ตามที่รวมตัวกันในมัสยิดหลังใดหลังหนึ่ง เพื่ออ่าน คัมภีร์ (อัลกุรอาน) ของอัลลอฮฺ และร่วมกันศึกษาใจความของมันในหมู่พวกเขา แน่นอนบรรดามลาอิกะฮฺจะห้อมล้อมให้ร่มเงาแก่พวกเขา ความสงบของจิตใจจะลงมายังพวกเขา ความเมตตาจะปกคลุมพวกเขา และอัลลอฮฺจะทรงกล่าวขานถึงพวกเขาต่อบรรดาผู้ที่ใกล้ชิดพระองค์ และผู้ใดที่การทำงานของเข ทำให้เขาล่าช้า แน่แท้ตระกูลอันมีเกียรติของเขาไม่อาจทำให้เขาร่วงได้ (หมายถึง คนที่ไม่ปฏิบัติความดีใดๆ เพื่อโลกหน้าแล้วชั่ว สิ่งอื่นๆ ก็ไม่สามารถช่วยเขาได้แม้จะมีเกียรติและวงศ์ตระกูลดีแค่ไหนก็ตาม)”¹⁹

มาซาอัลลอฮฺ! ความประเสริฐจากอัลลอฮฺหลายประการได้มารวมอยู่ในหะดีษนี้ อาทิเช่น

- การรวมตัวกันของบ่าวของอัลลอฮฺ
- ณ บ้านของอัลลอฮฺ
- มีการอ่านและศึกษาคัมภีร์ของอัลลอฮฺ
- ถูกห้อมล้อมด้วยบรรดามลาอิกะฮฺของอัลลอฮฺ
- ถูกปกคลุมด้วยความเมตตาจากอัลลอฮฺ
- ได้รับความสงบจากอัลลอฮฺ
- พร้อมกับได้รับการให้เกียรติจากอัลลอฮฺด้วยการกล่าวยกย่องชื่นชมต่อบรรดาผู้ที่ใกล้ชิดพระองค์

5. ความรู้เป็นมรดกของท่านรศูล

ท่านอนู ดัรดาฮฺ เราะอะฎียัลลอฮฺ อันสุ เล่าว่า ฉันได้ยินท่านรศูลุลลอฮฺ (ศ็อลลัลลอฮฺ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่

« ... وإن العلماء هم ورثة الأنبياء، إن الأنبياء لم يورثوا دينارا ولا درهما، إنما ورثوا العلم، فمن أخذه أخذ بحظ وافر »

¹⁹ เศาะหฺนุ : ดูอ้างอิงจากเชิงอรรถที่ 18

ความว่า “... แท้จริงบรรดาอูละมาฮ์นั้นคือผู้รับมรดกจากบรรดาท่านนบี เพราะ บรรดานบีเหล่านั้นไม่ได้ทิ้งมรดกแม้แต่หนึ่งดีนาร์และหนึ่งดิรฮัม แต่ทว่าพวกเขาเพียงแต่ทิ้งวิชาความรู้เท่านั้นไว้เป็นมรดก ดังนั้นผู้ใดที่ได้รับเอาความรู้ (จากบรรดาอูละมาฮ์เหล่านั้น) เท่ากับว่าเขาได้รับเอาส่วนแบ่งของมรดกที่ สมบูรณ์ครบถ้วน”²⁰

“วิชาความรู้” ในที่นี้หมายถึง วิชาความรู้แห่งอัลกุรอานและสุนนะฮ์อันเป็นวิชาความรู้ที่ เหล่าเศาะหาบะฮ์ของท่านรสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ต่างแข่งขันกันสืบหาและตัดก ตวง พร้อมทั้งเรียกร้องให้ผู้คนรับมันเอาไว้ในฐานะที่เป็นมรดกทางวิชาการที่สืบทอดมาจากท่านรสูลุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม)

อนูสุรียเราะฮ์เล่าว่า ครั้งหนึ่งท่านได้เดินผ่านตลาดเมืองมะดีนะฮ์ แล้วท่านได้หยุดอยู่คู่ หนึ่งพร้อมกับตะโกนเรียกผู้ที่อยู่ในตลาดนั้นว่า “ โอ้ชาวตลาดทั้งหลาย ! อะไรที่ทำให้พวกท่าน อ่อนแอขนาดนี้ ?”

พวกเขาจึงถามขึ้นด้วยความแปลกใจว่า “หมายความว่าอย่างไร โอ้อนู สุรียเราะฮ์ ?”

ท่านจึงตอบว่า “โน่น เขากำลังแบ่งปันมรดกของท่านรสูลุลลอฮ์อยู่ ทำไมพวกท่านยัง เพิกเฉยอยู่ที่นี้อีก ! ทำไมพวกท่านจึงไม่ไปพร้อมๆกับเขาเพื่อรับเอามรดกที่เป็นส่วนแบ่งของพวก ท่าน ?”

พวกเขาจึงถามว่า “มรดกนั้นถูกแบ่งอยู่ที่ไหนหรือ ?”

ท่านตอบว่า “ที่มัสยิดโน่น”

ดังนั้นพวกเขาจึงรีบเร่งออกจากตลาดมุ่งสู่มัสยิด ส่วนอนูสุรียเราะฮ์ยังคงยืนคอยอยู่ที่เดิม จนกระทั่งพวกเขากลับมา

ดังนั้นอนูสุรียเราะฮ์จึงถามขึ้นว่า “พวกท่านเป็นอะไรกันนี้?”

พวกเขาตอบ(อย่างไม่สบอารมณ์)ว่า “โอ้อนูสุรียเราะฮ์ ! พวกเราไปมัสยิดมาแล้ว และ เข้าไปข้างในมัสยิด แต่พวกเราไม่เห็นมีอะไรกำลังถูกแบ่งอยู่ในนั้นเลย !”

ดังนั้นอนูสุรียเราะฮ์จึงถามขึ้น(อย่างประหลาดใจ)ว่า “พวกท่านไม่พบใครในมัสยิดเลย หรือ ?”

พวกเขาตอบว่า “หามีได้ พวกเราเห็นคนกลุ่มหนึ่งกำลังละหมาดอยู่ อีกกลุ่มหนึ่งกำลัง อ่านอัลกุรอาน และอีกกลุ่มหนึ่งกำลังศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทะเลและหะรอม”

²⁰ เศาะหีหฺ : บันทึกโดย ออบูดาวูด หมายเลข 3641, อัตติรมิซียฺ หมายเลข 2682, อิบน์มาญะฮฺ หมายเลข 223, อิบน์หุ บบาน หมายเลข 88, อัลบัยฮะกีญ์ ในซุอะบุลอิมาน หมายเลข 1696 (ดู เศาะหีหฺติรมิซียฺ ของ อัลบานียฺ หมายเลข 2159)

ดังนั้นอนุสุรียเราะฮ์จึงกล่าวแก่พวกเขาว่า “อะไรกัน...พวกท่านยังไม่เข้าใจอีกหรือ! นั่นแหละคือมรดกที่ท่านนบีมุฮัมมัดได้ทิ้งไว้สำหรับพวกท่าน”²¹

หะดีษทั้งสองบทข้างต้นชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า

1. มรดกของท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) คือวิชาความรู้เกี่ยวกับอิสลามที่มีฐานจากอัลกุรอานและสุนนะฮ์
2. การเร่งรีบส่งเสริมของหะดีษและเชิดชวนของบรรดาเศาะหาบะฮ์เพื่อให้คนทั่วไปรับเอามรดกที่เป็นวิชาความรู้อิสลามของท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) ที่มีสยิด
3. ผู้ใดที่รับเอามรดกที่เป็นวิชาความรู้อิสลามของท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) เท่ากับว่าเขาได้รับเอาส่วนแบ่งของมรดกดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน
4. อิสลามถือว่า ผู้ที่เกียจคร้าน อ่อนแอ เพิกเฉย และเฉื่อยชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแสวงหาวิชาความรู้อิสลามนั้น เป็นต้นเหตุแห่งความล้มเหลว และความล้มเหลวดังกล่าวจะยังคงมีอำนาจเหนือคนเหล่านั้นตลอดไป ถึงแม้ว่าเขาจะมาจากตระกูลที่มีเกียรติก็ตาม

นั่นคือ สัจธรรมหรือแก่นแท้ของมัจลิสอิลมีตามมัสยิดต่างๆที่มีการสอนอัลกุรอานและคำอธิบาย(ตัฟซีร์) หะดีษและคำอธิบาย การเขียนเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม และวิชาความรู้ต่างๆที่มีพื้นฐานมาจากอัลกุรอานและสุนนะฮ์

6. ความประเสริฐของการเดินทางเพื่อแสวงหาวิชาความรู้

عن زر بن حبیش قال : أتیت صفوان بن عسال المرادي رضي الله عنه، قال : ما جاء بك؟. قلت : أنبئ العلم. قال: فأني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : «ما من خارج خرج من بيته في طلب العلم إلا وضعت له الملائكة أجنحتها رضا بما يصنع»

ความว่า ซิรฺ บิน หุบัยษุ เล่าว่า “ฉันได้ไปหาศ็อฟวาน บิน อัศสาล อัลมุรอดีฮ์เราะฮ์ฎียัลลอฮุ อันฮุ ศ็อฟวานจึงถามว่า “ท่านมีธุระอะไรหรือ?” ฉันตอบว่า “ฉันต้องการเก็บเกี่ยววิชาความรู้(จากท่าน)” ศ็อฟวานกล่าว “ความจริงฉันได้ยินท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่ “ผู้ใดที่ออกจากบ้านของตน(มุ่งหน้าไปยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง) เพื่อชวนชววยหาวิชาความรู้

²¹ หะสัน : บันทึกโดย ญุฎฏาะบะรอนีย์ ใน อัลอะฮ์ดีษหมายเลข 1451 (ดู เศาะหีหฺ อัดดีรซีบ 1:144)

แน่นอนบรรดาตามลาอิกะฮฺจะวางปีกของพวกเขาเหนือผู้หนึ่ง เพื่อแสดงถึงความ
พึงพอใจในสิ่งที่เขากำลังปฏิบัติ (หมายถึงการแสวงหาวิชาความรู้)²²

عن قبيصة بن المخارق رضي الله عنه قال: أتيت النبي صلى الله عليه
وسلم فقال: «يا قبيصة، ما جاء بك؟». قلت: كبرت سني، ورق
عظمي، فأتيتك لتعلمني ما ينفعني الله تعالى به. فقال: «يا قبيصة، ما
مررت بحجر ولا شجر ولا مدر إلا استغفر لك».

ความว่า เกาะบีเศาะฮฺ บิน อัลมุคอรริฎุ เราะฮิฎุฮฺ อัดดอลอฮฺ อันฮฺ เล่าว่า “ฉันได้ไปหา
ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) แล้วท่านกล่าวว่า “นี่เกาะบีเศาะฮฺ เจ้า
มามีธุระอะไรหรือ?” ฉันจึงตอบว่า “ฉันอายุมากแล้ว กระดูกฉันก็อ่อนล้า
ดังนั้นฉันจึงมาหาท่านเพื่อให้ท่านประสาศวิชาความรู้ที่อัลลอฮฺทรงเอื้อ
ประโยชน์แก่ฉัน” ท่านกล่าวว่า “เกาะบีเศาะฮฺเอ๋ย! เจ้าจะไม่ผ่านก้อนหิน แมก
ไม้ และหมู่บ้าน(ในการเดินทางเพื่อแสวงหาวิชาความรู้) เว้นแต่สิ่งเหล่านั้นจะ
วิงวอนขอให้อัลลอฮฺอภัยโทษแก่เจ้า”²³

มาซาอัลลอฮฺ! ด้วยเหตุนี้เองทำให้บรรดาเศาะหาบะฮฺทั้งผู้ใหญ่และคนหนุ่มต่างมุ่งมั่นเพื่อ
แสวงหาวิชาความรู้อิสลาม²⁴...

عن أبي أمامة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «من غدا إلى
المسجد لا يريد إلا أن يتعلم خيرا أو يعلمه كان له كأجر حاج تاما
حجته»

ความว่า อับู อุมามะฮฺ เล่าว่า ท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า
“ผู้ใดออกไปยังมัสยิดตั้งแต่เช้า โดยที่เขาไม่ประสงค์สิ่งอื่นใดนอกจากเพื่อ
ศึกษาเรียนรู้สิ่งที่ดีงาม หรือเพื่อสั่งสอนผู้อื่นในสิ่งที่ดีงาม เขาจะได้รับ

²² เศาะฮีหฺ : บันทึกโดย ติริมิซียฺ หมายเลข 2682 จากการรายงานของอับู ดัรดะฮฺ และกล่าวว่า ถูกต้อง. อิบน์มาญะฮฺ
หมายเลข 226 และสำนวนนี้เป็นของท่าน อิบน์ฮิบบาน หมายเลข 85 และ หากิม 1:100 (ดู เศาะฮีหฺ อัลดัรหฺีบ 1:145)

²³ ญะอ์อิฟ : บันทึกโดย อะหมัด 5:60 อัลมุญซียฺกล่าวว่า “ในสายรายงานมีนกรายงานคนหนึ่งที่ไม่ถูกระบุชื่อ” (ดู
อัลดัรหฺีบ วัตดัรหฺีบ 1:104)

²⁴ คำพูดของอุมัรฺในเศาะฮีหฺอัลบุคอรียฺ บาบที่ 15 : “อัลอิหมติบาวู ฟิล อิลมี วัลหิกมะฮฺ”

ผลตอบแทน(ในการกระทำดังกล่าว) เสมือนกับผลบุญของผู้ที่ได้ประกอบพิธี
หัจญ์อย่างครบถ้วน”²⁵

عن أنس قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : «من خرج في طلب العلم فهو في سبيل الله حتى يرجع»

ความว่า อะนัส เล่าว่า ท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า “ผู้ใดออกเดินทางเพื่อแสวงหาวิชาความรู้ เขาจะอยู่ในหนทางของอัลลอฮ์ จนกว่าเขาจะเดินทางกลับ”²⁶

عن أبي ذر رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : «يا أبا ذر، لأن تغدو فتعلم آية من كتاب الله خير لك من أن تصلي مائة ركعة، ولأن تغدو فتعلم بابا من العلم عمل به أو لم يعمل به خير لك من أن تصلي ألف ركعة»

ความว่า อับูซัร เราะะฎิยัลลอฮุ อันฮุ เล่าว่า ท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า “อับูซัรเอ๋ย ! หากแม้ว่าเจ้าออกจากบ้านแต่เช้าตรู่เพื่อทำการศึกษาศักอายะฮ์(โองการ)หนึ่งของอัลกุรอาน ย่อมเป็นการดีสำหรับเจ้า ยิ่งกว่าการที่เจ้ายืนละหมาดถึงหนึ่งร้อยเราะกะอัต และหากแม้ว่าเจ้าออกจากบ้านแต่เช้าตรู่เพื่อทำการศึกษาศักเรื่องหนึ่งจากวิชาความรู้ไม่ว่าจะมีคนปฏิบัติตามความรู้นั้นแล้วหรือยังไม่มีคนปฏิบัติก็ตาม ย่อมเป็นการดีสำหรับเจ้ายิ่งกว่าการที่เจ้ายืนละหมาดถึงหนึ่งพันเราะกะอัต”²⁷

อิมามอัชชาฟีอีก็กล่าวว่า

(طلب العلم أفضل من صلاة النافلة)

ความว่า “การแสวงหาวิชาความรู้นั้นประเสริฐยิ่งกว่าการละหมาดสุนัต”²⁸

สุฟยาน อัชเชารีก็กล่าวว่า “ฉันไม่รู้ว่ามีกิจการงานใดที่จะประเสริฐยิ่งกว่าการแสวงหาวิชา
ความรู้และรักษามันไว้”²⁹

²⁵ หะสันเศาะหิหฺ : บันทึกโดย อัฏเฏาะบะรอนีย์ ใน อัลกะบิร หมายเลข 7473, อิบน์ฮิบบาน หมายเลข 87, อัลหากิม 1:91 และกล่าวว่าถูกต้อง และอัชชะฮะบีย์กล่าวว่า หะดีษนี้เป็นไปตามข้อแม้ของอัลบุคอรี (ดู เศาะหิหฺ อัตตัจซีบ 1:145)

²⁶ หะสันลิฆอยริฮฺ : บันทึกโดย อัตติรมิซีย์ หมายเลข 2647 (ดู เศาะหิหฺ อัตตัจซีบ 1:146)

²⁷ ญะอะอีฟ : บันทึกโดย อิบน์มาญะฮฺ หมายเลข 219 (ดู ญะอะอีฟ อัลดญะมิอฺ หมายเลข 6373)

²⁸ เช่นเดียวกับอิมามคนอื่น ๆ ต่างก็กล่าวเช่นนี้ (ดู ชัรหุสสุนนะฮฺ ของ อัลบะฆะวะวีย์ 1: 280)

๗. เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของท่านนบี (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม)

عن معاذ بن جبل رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «تعلموا العلم، فإن تعلمه لله خشية، وطلبه عبادة، ومذاكرته تسبيح، والبحث عنه جهاد، وتعليمه لمن لا يعلمه صدقة، وبذله لأهله قربة».

ความว่า มุอาซุ บินญะบัล เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ เล่าว่า ท่านรَسُولุลลอฮุ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า “พวกท่านจงศึกษาหาวิชาความรู้อิสลาม เพราะ

- การศึกษาหาวิชาความรู้อิสลามนั้นทำให้ยำเกรงต่ออัลลอฮุ
- การแสวงหาวิชาความรู้นั้นเป็นการอิบาดะฮุ(เคารพภักดี)
- การทบทวนวิชาความรู้นั้นเป็นการตัสบีหฺ(สดุดีพระองค์)
- การศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับวิชาความรู้นั้นเป็นการญิฮาด(การต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮุ)
- การประสาทวิชาความรู้แก่ผู้ที่ไม่รู้นั้นเป็นการเศาะดะเกาะฮุ (การทำทาน)
- และการทุ่มเทวิชาความรู้ให้แก่ครอบครัวนั้นเป็นกุรบะฮุ (การสร้างความใกล้ชิดกับพระองค์อัลลอฮุ)”³⁰

ท่านรَسُولุลลอฮุ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า

«يا أيها الناس، تعلموا، إنما العلم بالتعلم، والفقہ بالفقہ»

ความว่า “โอ้มนุษย์เอ๋ย ! พวกเจ้าจงศึกษาหาวิชาความรู้ เพราะแน่แท้วิชาความรู้นั้นจะได้มาด้วยการร่ำเรียนศึกษา และความเข้าใจในวิชาความรู้นั้นจะได้มาด้วยการเรียนรู้เท่านั้น”³¹

อิบนุ หะญูรกล่าวว่ “ความรู้นั้นจะไม่ถือว่าเป็นความรู้ที่แท้จริง เว้นแต่เป็นความรู้ที่รับมาจากบรรดานบีหรือทายาทผู้รับมรดกสืบทอดจากพวกเขา(หมายถึงอูละมาอฺ) โดยการร่ำเรียนศึกษา”³²

²⁹ เศาะหิหฺ : บันทึกลงโดย อัลดาริมียฺ 1:95

³⁰ ญะอฺอีฟ : ดูอ้างอิงจากเชิงอรรถที่ 15

³¹ หะสันลิฆอญริฮฺ : บันทึกลงโดย อิมฺญาอะบะรอญีเย์ ในอัลกะบิร อังจาก มัจมะฮฺ อัชชะวาอิด 1:339 (ดู เศาะหิหฺ อัตตัมซีบ 1:136)

³² ฟิตหุลบารียฺ 1:161

8. ความรู้อิสลามเป็นสิ่งที่แสดงถึงความดีของอัลลอฮ์ที่มีต่อบ่าว

عن معاوية رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

«من يرد الله به خيرا يفقهه في الدين، وإنما أنا قاسم والله يعطي»

ความว่า มุอาวียะฮฺ เราะะฎิยัลลอฮุ อันฮุ เล่าว่า ท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า “ผู้ใดที่อัลลอฮ์ทรงประสงค์จะให้ความดีแก่เขา แน่แน่นอนพระองค์จะทำให้เขาเข้าใจในเรื่องศาสนา และแท้จริงฉันนี้เป็นเพียงผู้แบ่งปัน(ความรู้ให้กับพวกเจ้า) และอัลลอฮ์เท่านั้นจะเป็นผู้ประทาน (ความเข้าใจแก่พวกเจ้า)”³³

นั่นคือเครื่องบ่งชี้ถึงความดีของแต่ละคนในทัศนะของอัลลอฮ์ หมายความว่า ผู้ใดที่เข้าใจอิสลามและเข้าใจถึงวิธีการดำเนินชีวิตตามคำสอนของอิสลามเป็นอย่างดี เจกเช่นที่ท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) และบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่าน(เราะฎิยัลลอฮุ อันฮิม) ได้เข้าใจ ในความหมายที่ว่า ความเข้าใจที่วางอยู่บนฐานแห่งอัลกุรอานและสุนนะฮ์อย่างแท้จริง พร้อมทั้งยึดถือปฏิบัติตามความเข้าใจดังกล่าว นั่นคือสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ว่าอัลลอฮ์ได้ทรงประสงค์จะให้ความดีแก่เขา และหากเขายังไม่เข้าใจอิสลามดีพอ ดังนั้นจึงเป็นภาระหน้าที่ของเขาที่จำเป็น(วาญิบ)ต้องทำการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อิสลามจนกว่าเขาจะเข้าใจอย่างถ่องแท้ หากไม่แล้วก็แสดงว่าอัลลอฮ์ทรงประสงค์ในสิ่งที่ตรงข้ามกับที่กล่าวมาข้างต้นสำหรับเขา – ขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮ์ จากสิ่งเลวร้ายดังกล่าว – เพราะรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า

«ومن لم يتفقه في الدين لم يبال الله به»

ความว่า “...และผู้ใดไม่พยายามจะเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจในเรื่องศาสนา แน่แน่นอนอัลลอฮ์จะไม่ทรงเหลียวแลกิจการของเขา”³⁴

และในหะดีษที่รายงานโดย อับู อุมามะฮ์ ท่านรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม) กล่าวว่า

«العالم والمتعلم شريكان في الخير ولا خير في سائر الناس»

ความว่า “ผู้รู้และผู้ศึกษาหาความรู้เป็นภาคีซึ่งกันและกันในการรับความดี (จากอัลลอฮ์ พร้อมกับยกนิ้วชี้และนิ้วกลางขึ้นซ้อนกันเป็นสัญลักษณ์) และจะไม่มีใครความดีใดๆ ในบุคคลอื่นจากสองกลุ่มนี้”³⁵

³³ มุตตะฟัค อลัยฮุ: อัลญะอริยฺ หมายเลข 71, มุสลิม หมายเลข 1037

³⁴ ญะอียฺ ญิดดัน: บันทีกโดย อับยูยะฮฺลา หมายเลข 7374 ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมต่อจากหะดีษมุอาวียะฮ์ที่ผ่านมา (ดู สิลลิลละฮฺ อัลญะอียฺ ฆออัลบานีย์ หมายเลข 6708)

³⁵ ญะอียฺ: บันทีกโดย อิบน์ญะอียฺ หมายเลข 228 (ดู อิบร่าฮิมอะลีล ฆออัลบานีย์ หมายเลข 414)

อิมามอะหมัดกล่าวว่า “ความจำเป็นของมนุษย์ต่อวิชาความรู้ศาสนาบนโลกนี้ มากยิ่งกว่าความจำเป็นของเขาต่ออาหารและเครื่องดื่ม เพราะในแต่วันนั้นมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งการกินดื่มเพียงครั้งสองครั้งเท่านั้น(เพื่อประทังชีวิต) ในขณะที่เขาจำเป็นต้องพึ่งวิชาความรู้(ศาสนา) ทุกลมหายใจเข้าออก (เพื่อเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของเขา)”³⁶ ขออัลลอฮฺทรงโปรดช่วยเหลือด้วยเถิด

อุมร์ บิน อัลคุด อชิซู กล่าวว่า “ผู้ใดปฏิบัติภารกิจโดยปราศจากวิชาความรู้ การปฏิบัติภารกิจของเขามักจะนำไปสู่ความหายนะมากกว่าความดี”³⁷

นี่คือสัจธรรมหรือสถานภาพที่แท้จริงของวิชาความรู้อิสลาม เพราะความรู้คือผู้นำของการทำงาน ในขณะที่การงานเป็นผู้ตามที่ปฏิบัติตามการชี้แนะของความรู้ หากปราศจากความรู้ก็หมายความว่าการทำงานของเราจะถูกชี้แนะโดยวิชาที่จะก่อให้เกิดแต่ความเสียหายและความวุ่นวายทั้งบนโลกนี้และในปรโลก ดังนั้น มาเถิดพี่น้อง เราจะมาร่วมกันแสวงหาวิชาความรู้อิสลาม และหมั่นรักษาตัวเองให้อยู่ในกลุ่มผู้แสวงหาความรู้ ณ มัจลิสอิลมี ของอัลลอฮฺ ขออัลลอฮฺทรงประทานเตาฟีกและทางนำ

คำส่งท้าย

ขอต้อนรับผู้แสวงหาวิชาความรู้...การแสวงหาความรู้เป็นสุนนะฮฺ หรือแบบอย่างของท่านรَسُولุลลอฮฺ (ศ็อลลัลลอฮฺ อลัยฮิ วะสัลลัม) ที่เป็นทั้งคำพูดและการกระทำของท่านรَسُولุลลอฮฺ (ศ็อลลัลลอฮฺ อลัยฮิ วะสัลลัม) ในโอกาสที่ท่านได้พานพบกับผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลาม และนี่คือพื้นฐานแห่งการให้เกียรติแก่ผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลามที่บรรดาเศาะหาบะฮฺและชนรุ่นก่อนทุกยุคสมัยได้ยึดปฏิบัติกันมา อันเป็นการแสดงถึงการรับเอาคำสั่งเสียของท่านรَسُولุลลอฮฺ (ศ็อลลัลลอฮฺ อลัยฮิ วะสัลลัม) มาปฏิบัติ

สถานภาพของผู้แสวงหาวิชาความรู้อิสลามช่างมีเกียรติอะไรเช่นนี้ ! กล่าวคือ...

- อัลลอฮฺทรงกล่าวยกย่องพวกเขาต่อหน้าบรรดาผู้ใกล้ชิดพระองค์
- รَسُولุลลอฮฺและบรรดาเศาะหาบะฮฺต่างเชิดชูพวกเขา
- เหล่ามลาอิกะฮฺของอัลลอฮฺต่างพอใจในการกระทำของเขา
- ได้รับความเมตตาและความสงบจากอัลลอฮฺ
- บรรดามัคลูก(สิ่งที่ถูกสร้าง)ทั้งหลายต่างขอภัยโทษให้แก่เขา แม้กระทั่งหินต้นไม้ และปลาในมหาสมุทร
- อัลลอฮฺจะทรงทำให้หนทางสู่สวนสวรรค์ของเขาสะดวกและง่าย
- โดยเฉพาะอย่างยิ่งยามที่พวกเขาพร้อมอยู่ในมัจลิสอิลมี - ที่เป็นเสมือนสวนของสวรรค์ – พร้อมๆกับบรรดาอูลามาย์ผู้เป็นทายาทที่ได้รับมรดกจากเหล่านั้น ผู้ซึ่ง

³⁶ มะตารีฟุสสลากีน 2:470, อิลลาม อัลมุวัคคีน 2:256

³⁷ บันทีกโดย อิบน์ อัลคิลบรฺ ในญามิอุ บะยาน อัลอิลมี วะฟุฎลิ 1:27

นำแสงสว่างและวิทย์ปัญญาจากอัลกุรอานและสุนนะฮ์ที่สามารถชุบจิตใจให้กลับ
มีชีวิตขึ้นมาใหม่ และส่องทางเดินชีวิตอันประเสริฐบนโลกนี้สู่ส่วนสวรรค์
ของอัลลอฮ์และความพึงพอใจของพระองค์ในปรโลกต่อไป

ขอหยุดร่ำพันถึงคำสอนของอัลลอฮ์และรَسُولุลลอฮ์ (ศ็อลลัลลอฮุ อลัยฮิ วะสัลลัม)
ตลอดจนบรรดาเศาะหาบะฮ์และสะลัฟศอลิหฺ เกี่ยวกับสัจธรรมแห่งวิชาความรู้และความประเสริฐ
ของผู้ศึกษาบนโลกนี้และโลกอาคีเราะฮ์ไว้เพียงแค่นี้ก่อน

ขออุทิศต่อเอกองค์อัลลอฮ์ให้พระองค์ทรงประทานความจำเริญและทรงโปรดเมตตาต่อ
การดำเนินงานของมััจลิสอิลมีของเรา พร้อมกับชี้ทางนำให้มััจลิสอิลมีคงอยู่ในความจำเริญแห่ง
วิชาความรู้และความประเสริฐของผู้แสวงหาวิชาความรู้ตามแนวทางกว้างๆ ที่บรรจุอยู่ในหนังสือ
เล่มเล็กๆ นี้ ตลอดไป ด้วยสิ่งดังกล่าวทำให้บรรดาผู้แสวงหาวิชาความรู้ได้รับความประเสริฐสถาพร
ซึ่งทุกคนต่างให้เกียรติซึ่งกันและกันในความพยายามที่จะฟื้นฟูคำสั่งเสียของท่าน رَسُولุลลอฮ์ภายใต้
สโลแกน “**มัรหะบัน บิฏออลิบิล อิลมี**” (ขอต้อนรับผู้แสวงหาวิชาความรู้) อามีน

ผมเชื่อมั่นว่าหนังสือซึ่งถูกเขียนขึ้นภายในเวลาเพียงสองสามวันเช่นนี้ย่อมเต็มไปด้วย
ข้อบกพร่อง ซึ่งจำเป็นต้องการแก้ไขปรับปรุงใหม่และทำให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสที่
เอื้ออำนวยต่อไปในอนาคต อินชาอัลลอฮ์ พร้อมกันนี้ผมใคร่ขอขอบคุณ คุณ อุษมาน อิดริส ที่ได้
ช่วยผมในการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ ญะซากุมุลลอฮุ ค็อยร็อน

อย่างไรก็ตาม ขอวิงวอนต่อองค์อัลลอฮ์ให้พระองค์ทรงประทานความจำเริญแก่สิ่งที่มีอยู่
ในหนังสือเล่มนี้ และขอพระองค์ทรงทำให้ความพยายามในครั้งนี้เป็นภารกิจที่บริสุทธิ์ใจเพียงเพื่อ
แสวงหาความโปรดปราน พร้อมกับการอภัยโทษจากพระองค์ แท้จริงพระองค์ทรงรับฟังและตอบ
รับยิ่ง

**“โอ้พระผู้อภิบาลของเรา ! เราได้ปฏิบัติสิ่งที่อธรรมต่อตัวเรา หากพระองค์ไม่ทรง
ประทานอภัย และไม่ปรานีเรา เราต้องตกอยู่ในความขัดสนอย่างแน่นอนยิ่ง โอ้พระผู้
อภิบาลของเรา ! เราได้ศรัทธาต่อทุกสิ่งที่ท่านได้ทรงประทานลงมา และเราได้ปฏิบัติตาม
คำสอนของท่าน رَسُولุลของ ท่าน ดังนั้นทรงโปรดจัดให้เราอยู่ในหมู่ผู้ที่ได้รับการเป็นพยาน
ด้วยเถิด โอ้พระผู้อภิบาลของเรา ! ทรงโปรดเปิดทางระหว่างเราและกลุ่มชนของเราด้วย
แสงสว่างแห่งสัจธรรม เพราะพระองค์เท่านั้นเป็นผู้เปิดทางที่ประเสริฐที่สุด โอ้พระผู้
อภิบาลของเรา ! ทรงโปรดประทานความดีแก่เราทั้งบนโลกนี้และโลกหน้า และโปรดทรง
ทำให้เราห่างไกลจากความน่ากลัวของไฟนรก โอ้พระผู้อภิบาลของเรา ! โปรดทรงรับการ
งานของเรา แท้จริงพระองค์เป็นผู้ที่ทรงได้ยินและรับรู้ยิ่ง และขอพระองค์ทรงประทาน
อภัยแก่เรา แท้จริงพระองค์เป็นผู้ที่ทรงอภัยและเมตตาสงสารยิ่งเสมอ”**

ขออัลลอฮ์ทรงประทานพรและความสันติแก่ท่านนบีมุหัมมัด เหล่าวงศ์วานของท่าน
ตลอดจนบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านทุกคน พระองค์ทรงมหาบิสุทธิและสูงส่งยิ่งจากทุกสิ่งที่ถูก
กล่าวพรรณนาโดยผู้ปฏิเสธ และความสันติจงประสบแด่บรรดาศูตทั้งหลาย และมวลการสรรเสริญ
ทั้งหลายเป็นสิทธิของอัลลอฮ์พระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก ...